

Peiling vrijwilligerswerk Gemeente Hilversum

Rapport I&O Research

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2023/040

Datum

maart 2023

Opdrachtgever

Gemeente Hilversum

Auteurs

Dewi Hollander
Wietse van Engeland

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Methode	4
1.3	Analyse	4
1.4	Respons	5
1.5	Leeswijzer	5
2	Vrijwilligers	6
3	Mogelijke toekomstige vrijwilligers	11
4	Niet-vrijwilligers	13
5	Vrijwilligersverzekering en de Vrijwilligerscentrale	14
6	Tot slot	16

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In Hilversum zijn er bijna 25.000 inwoners boven de 18 jaar actief als vrijwilliger. Inwoners die ervoor zorgen dat er extra aandacht is voor wie dat nodig heeft en dat er een breed aanbod aan activiteiten mogelijk is. De activiteiten die vrijwilligers ontplooiën doen zij vanuit hun eigen motivatie. Ze willen een ander helpen, nieuwe mensen ontmoeten of nieuwe vaardigheden opdoen. Deze inwoners koestert de gemeente zeer. De vrijwillige inzet is in het algemeen iets van inwoners voor inwoners.

Sinds kort is de gemeente gestart met een actief vrijwilligersbeleid, maar om dit meer vorm te geven en de juiste dingen te doen wil de gemeente graag meer te weten komen over vrijwilligers en vrijwilligerswerk in Hilversum. Wat zijn de wensen en behoeften van vrijwilligers of waar lopen ze tegenaan bij de uitvoering van hun werk?

1.2 Methode

Voor het onderzoek is het Burgerpanel Hilversum geraadpleegd. Het panel bestaat uit 2.439 panelleden. Dit zijn inwoners van de gemeente Hilversum die zich hebben aangemeld voor deelname aan online onderzoeken van de gemeente. De panelleden zijn via e-mail uitgenodigd om deel te nemen aan dit onderzoek. Er is één herinneringsmail gestuurd. Daarnaast heeft de gemeente Hilversum een open link gedeeld naar de vragenlijst, zodat alle inwoners en belanghebbenden van Hilversum mee konden doen aan deze enquête. Deze open link is ook onder verschillende vrijwilligersorganisaties verspreid. De vragenlijst kon worden ingevuld van 25 januari tot en met 19 februari 2023.

1.3 Analyse

Op de kwantitatieve data is een weging toegepast naar leeftijd en gender. Dit betekent dat de verhoudingen naar leeftijd en gender zijn teruggebracht naar de werkelijk bestaande verhoudingen in de bevolking van Hilversum. Groepen die ondervertegenwoordigd zijn, krijgen een groter gewicht, terwijl oververtegenwoordigde groepen een kleiner gewicht krijgen. Op deze manier zijn de resultaten representatief voor de gehele gemeente Hilversum, wat betreft deze achtergrondkenmerken. Indien de percentages niet optellen tot 100 procent, is dit het gevolg van afrondingsverschillen.

Daarnaast zijn ook een aantal open vragen opgenomen in de enquête. De antwoorden op deze vragen vormen kwalitatieve data. Deze data worden niet gekwantificeerd, waardoor ze alleen als indicatie moeten worden gezien van de belangrijkste argumenten en antwoorden die inwoners geven.

Alle antwoorden worden gescand en bekeken of, en welke, thema's vaker terugkomen. Op basis daarvan zijn typerende citaten geselecteerd en opgenomen in het rapport. Ook wordt kort vermeld welke onderwerpen herhaaldelijk genoemd worden. We spreken in dit kader altijd over 'een aantal mensen' dat iets zegt, of 'sommige inwoners' die iets benoemen. Het is belangrijk om te vermelden dat het hier vaak gaat om uitspraken van een beperkt aantal respondenten, en dat deze uitspraken niet generaliseerbaar zijn.

1.4 Respons

Voor dit onderzoek zijn alle 2.439 panelleden uitgenodigd. Binnen het Burgerpanel hebben 942 leden de vragenlijst ingevuld, dit is een respons van 39 procent. Dit is voldoende om betrouwbare uitspraken te kunnen doen.

Daarnaast konden inwoners van Hilversum die geen lid zijn van het panel ook meedoen aan het onderzoek. De gemeente heeft een open link verspreid. De vragenlijst is 126 keer via deze link ingevuld. In totaal hebben dus 1.068 mensen meegedaan aan het onderzoek.

In onderstaande tabellen staat de ongewogen respons uitgesplitst naar wijk en leeftijdsgroep.

Tabel 1.1: Respons uitgesplitst naar leeftijdsgroep

Leeftijdsgroep	Aantal	%
16 t/m 34 jaar	37	4%
35 t/m 49 jaar	183	17%
50 t/m 64 jaar	374	35%
65 jaar en ouder	466	43%
Onbekend	8	1%
Totaal	1.068	100%

Tabel 1.2: Respons uitgesplitst naar wijk

Wijk	Aantal	%
Centrum	120	11%
Noordwest	117	11%
Zuid	219	21%
Zuidoost	165	15%
Hilversumse Meent	45	4%
Noordoost	122	11%
Oost	175	16%
Zuidwest	85	8%
Onbekend	20	2%
Totaal	1.068	100%

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de groep inwoners besproken die aangeeft actief te zijn als vrijwilliger. Hier komt aan bod hoeveel tijd zij hier aan besteden en wat voor soort taken zij zoal verrichten. Hoofdstuk 3 bespreekt de inwoners die laten weten nu geen vrijwilligerswerk te doen, maar dit wel van plan zijn in de (nabije) toekomst. In hoofdstuk 4 gaan we in op de groep die niet actief is als vrijwilliger, en dit ook niet van plan is.

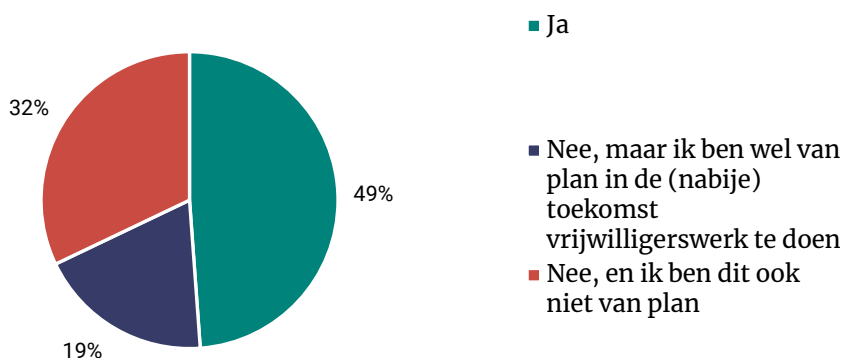

2 Vrijwilligers

In dit hoofdstuk worden de inwoners besproken die zich inzetten als vrijwilliger. Hoeveel tijd besteden zij gemiddeld aan vrijwilligerswerk? Wat voor soort taken verrichten zij?

Uit de Hilversum Monitor 2022 blijkt dat 32 procent van de inwoners vaak of af en toe actief is als vrijwilliger. In deze peiling ligt dat aandeel een stuk hoger: de helft zegt vrijwilligerswerk te doen. Dit verschil is waarschijnlijk het gevolg van een selectie-effect.¹

Figuur 2.1: Doet u vrijwilligerswerk?

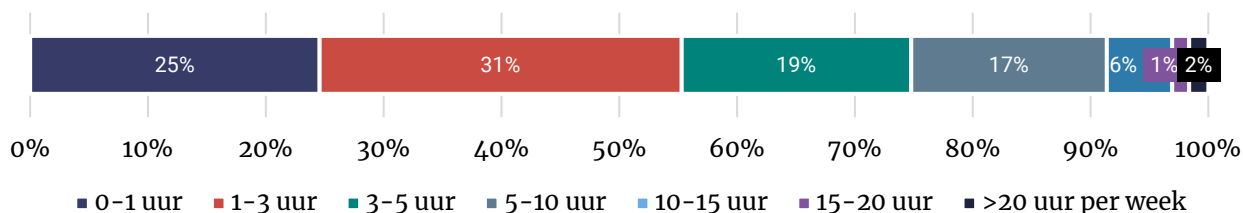

Van de bewoners tussen de 35 en 64 jaar doet iets minder dan de helft vrijwilligerswerk. Bij 65-plussers is dit bijna twee derde. Jongere bewoners (18 t/m 34 jaar) zijn het minst actief als vrijwilliger (27%). Deze groep geeft bovendien relatief vaak aan ook niet van plan te zijn om vrijwilligerswerk te gaan doen in de nabije toekomst (46%).

Een kwart van de vrijwilligers is minder dan een uur per week kwijt aan vrijwilligerswerk. Een derde besteedt hier ongeveer 1 tot 3 uur aan en een op de vijf 3 tot 5 uur. Zo'n 17 procent is er 5 tot 10 uur per week mee bezig, 8 procent meer dan 10 uur per week.

Figuur 2.2: Hoeveel uur per week doet u gemiddeld aan vrijwilligerswerk?

Basis: inwoners die aangeven aan vrijwilligerswerk te doen, n=574.

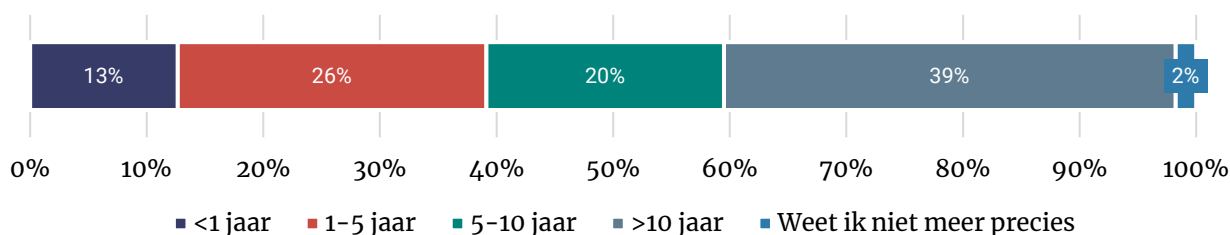

¹ Deze peiling is uitgevoerd in het Burgerpanel Hilversum. Het is goed denkbaar dat panelleden relatief vaak actief zijn als vrijwilliger, omdat hun deelname aan het panel duidt op interesse voor burgerparticipatie en op betrokkenheid met hun omgeving. Daarnaast is het mogelijk dat de vragenlijst vanwege het onderwerp met name is ingevuld door inwoners die vrijwilligerswerk verrichten. De percentages in deze figuur kunnen dus niet worden gebruikt om iets te zeggen over het daadwerkelijke aandeel inwoners dat actief is als vrijwilliger. Daarvoor verwijzen we naar de Hilversum Monitor 2022, waarin 32 procent zegt vrijwilligerswerk te doen.

Vier op de tien inwoners geven aan al meer dan tien jaar vrijwilligerswerk te verrichten. Een kwart doet dit nu 1 tot 5 jaar, en een op de vijf tussen de 5 en 10 jaar. Een relatief kleine groep is net begonnen en nog geen jaar actief als vrijwilliger.

Figuur 2.3: Hoe lang doet u (ongeveer) al vrijwilligerswerk?

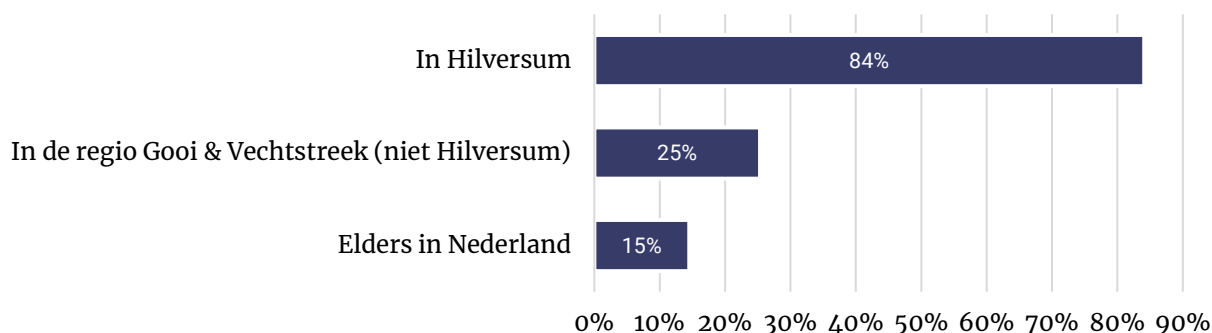
Basis: inwoners die aangeven aan vrijwilligerswerk te doen, n=574.

De meeste vrijwilligers zijn actief als vrijwilliger in Hilversum zelf (84%). Een kwart verricht vrijwilligerswerk (ook) in de regio, en 15 procent moet hiervoor ergens anders in Nederland zijn.

Figuur 2.4: Waar doet u vrijwilligerswerk? Meerdere antwoorden mogelijk.

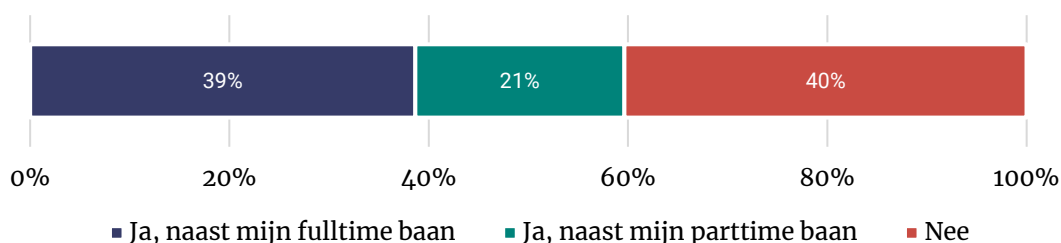
Basis: inwoners die aangeven aan vrijwilligerswerk te doen, n=574.

Vier op de tien vrijwilligers geven aan het vrijwilligerswerk naast hun fulltime baan te verrichten. Voor een even grote groep geldt dat zij geen (fulltime of parttime) baan hebben naast hun vrijwilligerswerk. Een op de vijf zet zich in als vrijwilliger naast een parttime baan.

Figuur 2.5: Doet u vrijwilligerswerk naast uw betaalde baan?

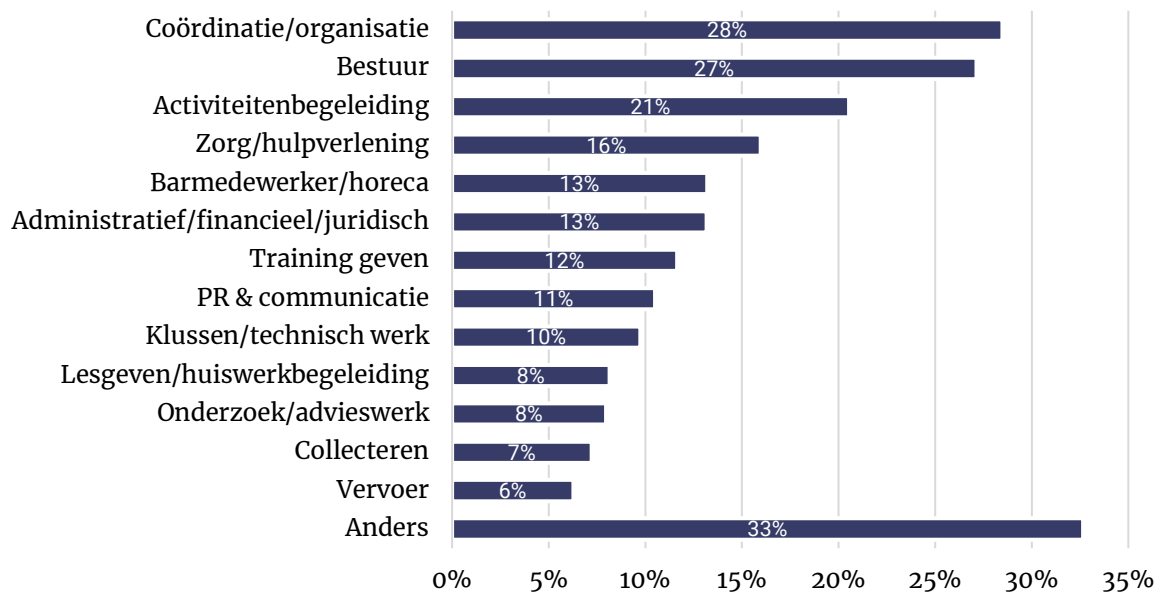
Basis: inwoners die aangeven aan vrijwilligerswerk te doen, n=574.

De taken die vrijwilligers uitvoeren zijn zeer divers. Zo zegt een derde coördinerende en organisatorische taken te hebben, een kwart bestuurlijke taken en een op de vijf begeleidt activiteiten. Andere genoemde taken zijn bijvoorbeeld zorg/hulpverlening (16%), barmedewerker/horeca (13%), administratief/financieel/juridisch (13%), training geven en PR & communicatie (11%). Een relatief grote groep beantwoordt deze vraag met 'anders'. Daarin worden veel verschillende typen taken benoemd, zoals: bezorgen bladen/krant, kerkelijke activiteiten en natuurbeheer.

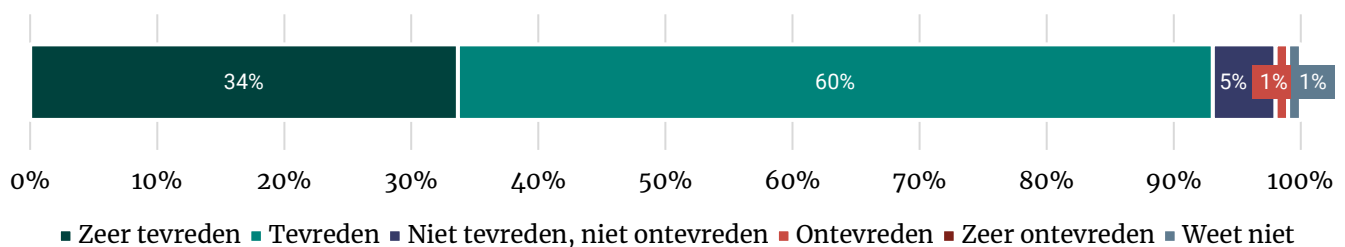
Figuur 2.6: Wat voor taken verricht u als vrijwilliger?

Basis: inwoners die aangeven aan vrijwilligerswerk te doen, n=574.

De meeste vrijwilligers (94%) zijn (zeer) tevreden over hun takenpakket. Een kleine 5 procent zegt niet tevreden maar ook niet ontevreden te zijn en slechts 1 procent is (zeer) ontevreden over de taken die zij moeten verrichten.

Figuur 2.7: Bent u tevreden over de taken die u doet als vrijwilliger?

In de toelichting noemen zij verschillende redenen waarom zij (on)tevreden zijn:

Het is heel bevredigend, je komt in situaties waar je totaal geen weet van hebt, heel leerzaam dus en relatieveert sterk je eigen sores en heel dankbaar werk. Je voelt je nuttig.

“Het is (meestal) leuk om te doen en fijn om voor een goed doel iets te kunnen betekenen. Vele handen maken licht werk.”

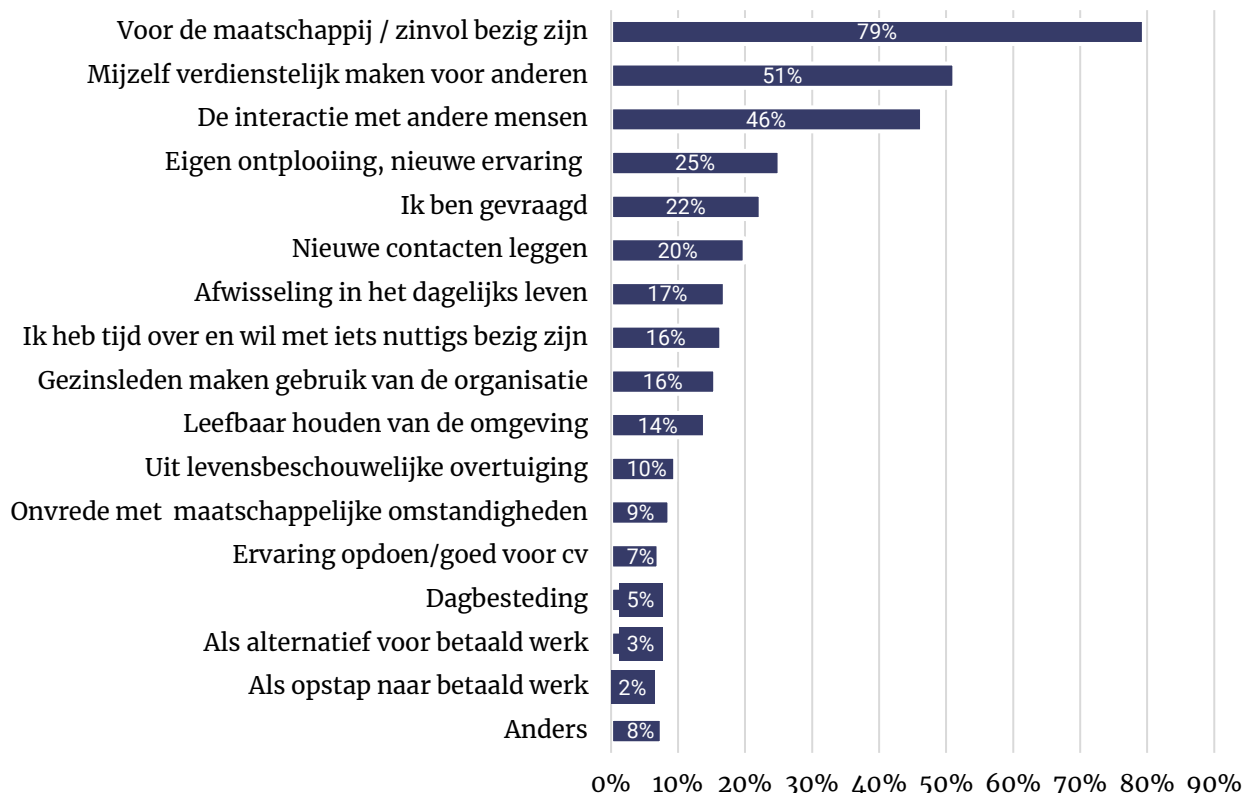
“Bereik te weinig resultaat voor voldoening.”

“Het is ‘vrijwilligerswerk’ wat je ‘voor de lol doet’ of omdat niemand anders het wil/kan. Mensen vergeten dat weleens.”

Inwoners hebben verschillende redenen om zich in te zetten als vrijwilliger. Het merendeel geeft aan het belangrijk te vinden om zinvol bezig te zijn (79%), zichzelf verdienstelijk te willen maken voor anderen (51%) of gemotiveerd te worden door de interactie met andere mensen (46%). Andere genoemde redenen zijn bijvoorbeeld de eigen ontwikkeling (25%), voor een vrijwilligersfunctie gevraagd zijn (22%) en het leggen van nieuwe contacten (20%). Minder genoemde argumenten zijn: als opstap naar betaald werk (2%), als alternatief voor betaald werk (3%) of dagbesteding (5%).

Figuur 2.8: Wat was/is voor u de belangrijkste motivatie om vrijwilligerswerk te doen?

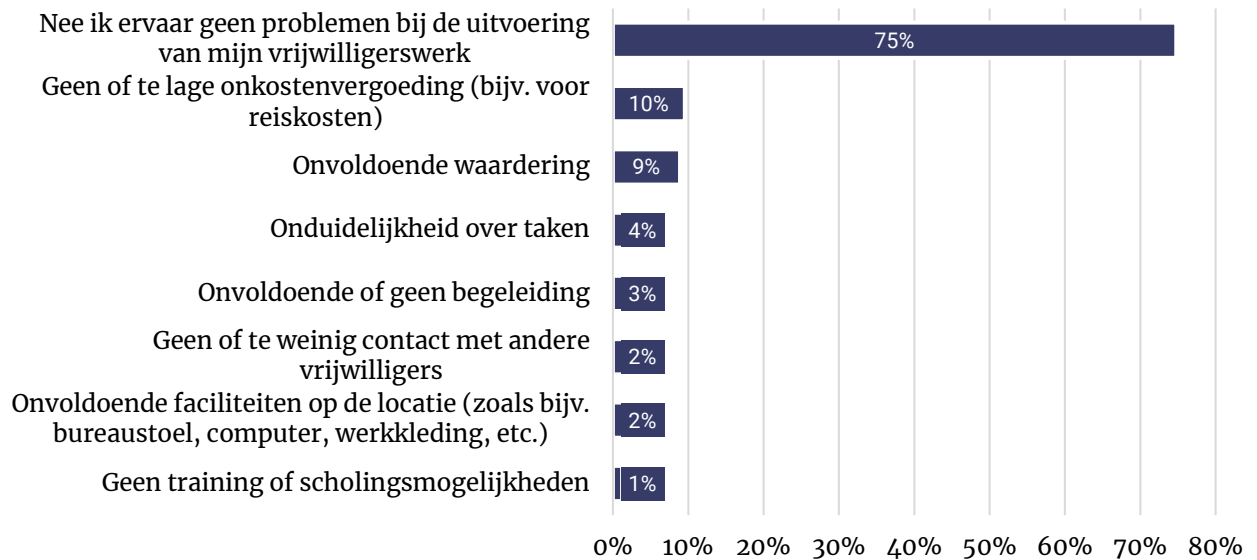
Basis: inwoners die aangeven aan vrijwilligerswerk te doen, n=574.

Driekwart van de vrijwilligers ervaart geen knelpunten bij het uitvoeren van het vrijwilligerswerk. Een op de tien loopt vindt de lage of het gebrek aan een onkostenvergoeding een probleem. Een even grote groep vindt dat er te weinig waardering is. In mindere mate worden knelpunten als onduidelijkheid over taken (4%) of gebrek aan begeleiding (3%) genoemd. Zie Figuur 2.9.

Figuur 2.9: Ervaart u knelpunten bij uw werk als vrijwilliger? Zo ja wat voor problemen of knelpunten?

Basis: inwoners die aangeven aan vrijwilligerswerk te doen, n=574.

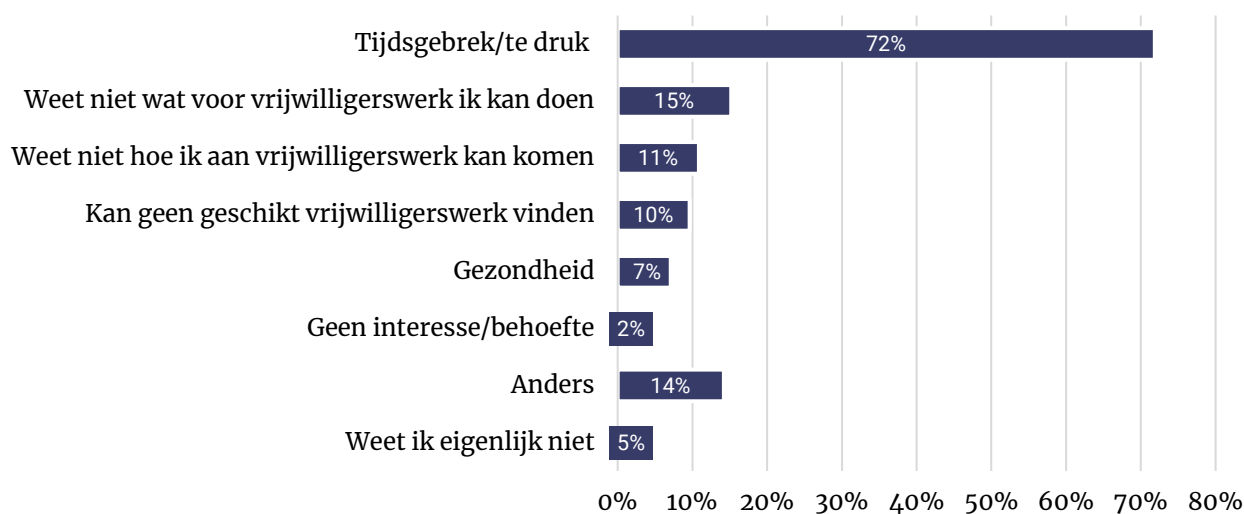
3 Mogelijke toekomstige vrijwilligers

In dit hoofdstuk worden de inwoners besproken die zich nog niet inzetten als vrijwilliger maar dat in de toekomst (misschien) wel willen doen. Wat zijn de redenen dat zij zich in het verleden niet hebben ingezet als vrijwilliger? Als zij vrijwilligerswerk zouden uitvoeren, wat voor soort werk zouden zij dan willen doen?

We vroegen de inwoners die nu nog niet actief zijn als vrijwilliger maar dat in de toekomst mogelijk wel willen zijn wat de reden is dat zij tot nu toe nog geen vrijwilligerswerk hebben gedaan. Een meerderheid geeft aan het te druk te hebben gehad (72%). Verder zegt een groep van 15 procent niet te weten wat voor vrijwilligerswerk ze kunnen doen en 11 procent wist niet hoe zij aan vrijwilligerswerk konden komen. Nog eens een op de tien kon geen geschikt vrijwilligerswerk vinden. Gezondheid, geen interesse/behoefte, anders en weet ik eigenlijk niet zijn respectievelijk 7%, 2%, 14% en 5% van de redenen.

Figuur 3.1: Wat is de reden of wat zijn de redenen dat u tot nu toe nog geen vrijwilligerswerk heeft gedaan?

Basis: inwoners die aangeven geen vrijwilligerswerk te doen, maar dit in de toekomst (misschien) wel van plan zijn, n=181.

Deze groep mogelijke toekomstige vrijwilligers is vooral geïnteresseerd in vrijwilligerswerk omtrent coördinatie en organisatie (39%). Ook zorg en hulpverlening, lesgeven en huiswerkbegeleiding en activiteitenbegeleiding wordt door een kwart van de groep interessant gevonden. Vrijwilligerswerk rondom PR en communicatie (11%) en collecteren (5%) wordt slechts door een klein aandeel inwoners interessant gevonden. Zie Figuur 3.2.

Figuur 3.2: Als u vrijwilligerswerk zou willen uitvoeren, in wat voor soort vrijwilligerswerk bent u dan geïnteresseerd?

Basis: inwoners die aangeven geen vrijwilligerswerk te doen, maar dit in de toekomst mogelijk wel van plan zijn, n=181.

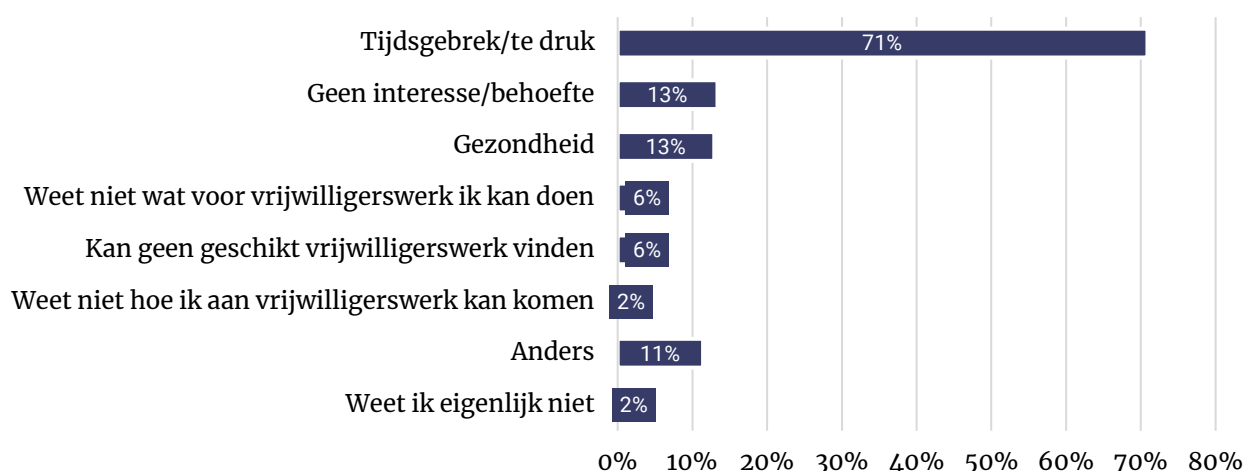

4 Niet-vrijwilligers

De meeste inwoners die zich niet willen inzetten als vrijwilliger geven hiervoor als reden dat zij hiervoor geen tijd hebben (71%). Daarnaast noemt een groep van 13 procent ook dat zij geen interesse of behoefte hebben aan een functie als vrijwilliger. Voor een even grote groep is de gezondheid een reden om geen vrijwilligersfunctie te bekleden. Een klein aandeel (6%) zegt niet te weten wat ze voor vrijwilligerswerk kan doen, nog eens 6 procent kan geen geschikt vrijwilligerswerk vinden.

Figuur 4.1: Wat zijn voor u de voornaamste redenen dat u geen vrijwilligerswerk wilt doen in de nabije toekomst?

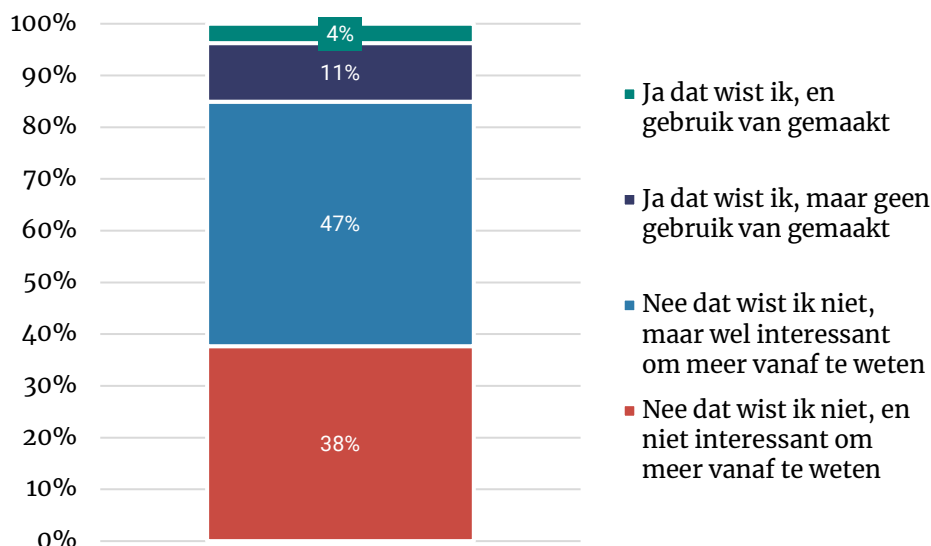
Basis: inwoners die aangeven geen vrijwilligerswerk te doen en dit in de toekomst ook niet van plan zijn, n=313.

5 Vrijwilligersverzekering en de Vrijwilligerscentrale

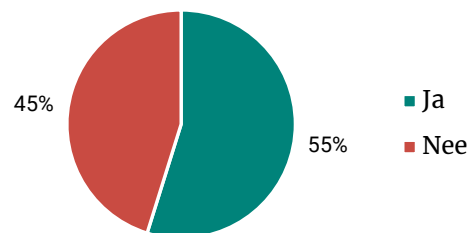
De meeste inwoners zijn niet bekend met de vrijwilligersverzekering (85%). In totaal zegt 47 procent het wel interessant te vinden om er meer vanaf te weten, de overige 38 procent heeft die behoefte niet. Verder zegt 4 procent de verzekering te kennen en ook te hebben gebruikt.

Figuur 5.1: Wist u dat er een vrijwilligersverzekering bestaat in Hilversum?

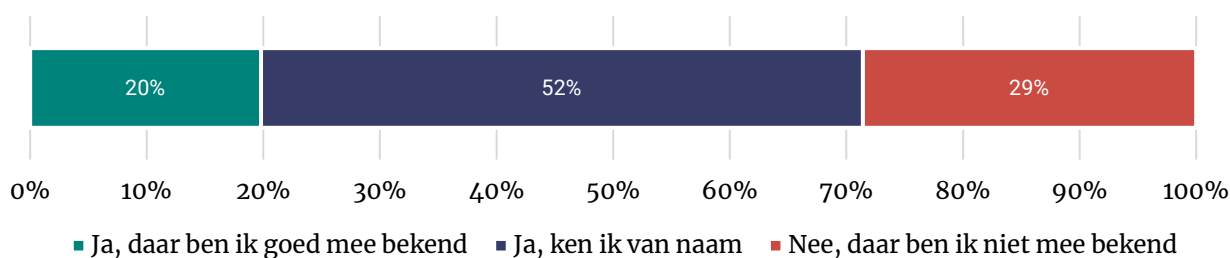
Net iets meer dan de helft van de inwoners is bekend met de Vrijwilligerscentrale (55%). Onder inwoners die actief zijn als vrijwilligers is dit aandeel hoger (72%). Aan de inwoners die bekend zijn met deze organisatie vroegen we of zij ook bekend zijn met de activiteiten van de Vrijwilligerscentrale. Een kwart daarvan is er goed mee bekend, de helft kent de activiteiten alleen van naam. Drie op de tien is niet bekend met de activiteiten.

Figuur 5.2: Heeft u wel eens gehoord van de Vrijwilligerscentrale?

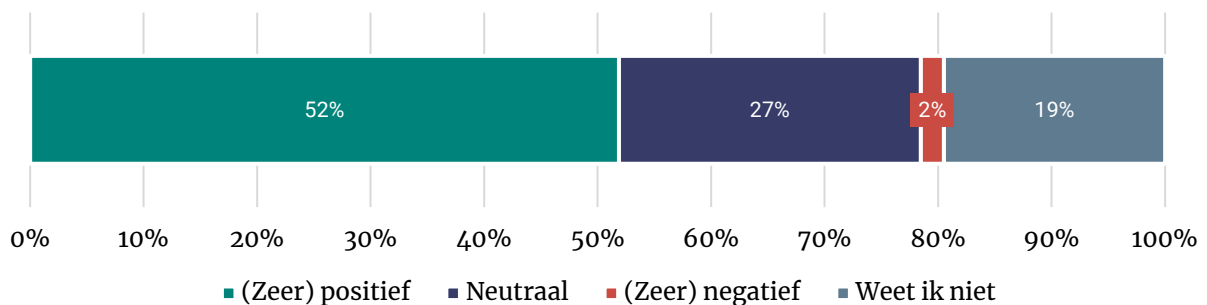
Figuur 5.3: En bent u bekend met de activiteiten van de Vrijwilligerscentrale?

Basis: inwoners die aangeven wel eens van de Vrijwilligerscentrale te hebben gehoord, n=656.

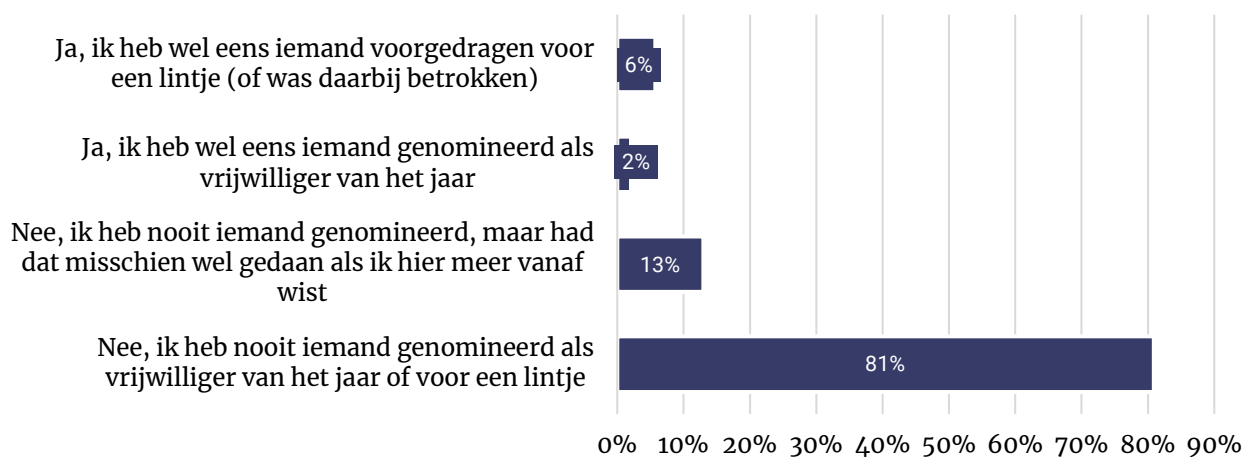
Het afgelopen jaar heeft voor de tweede keer de verkiezing vrijwilliger(sorganisatie) van het jaar plaatsgevonden. De meerderheid van de Hilversummers is daar positief over (52%). Ruim een kwart staat hier neutraal tegenover. Een groep van 2 procent is niet te spreken over deze verkiezing. Tot slot zegt een op de vijf dit niet te weten, mogelijk omdat zij niet bekend zijn met deze verkiezing.

Figuur 5.4: Afgelopen jaar heeft voor de tweede keer de verkiezing vrijwilliger(sorganisatie) van het jaar plaatsgevonden. Wat vindt u daarvan?

De meeste inwoners hebben nog nooit iemand genomineerd als vrijwilliger van het jaar of voor een lintje (81%). Een groep van 13 procent zegt dat ze dit nog nooit hebben gedaan, maar dat ze dit mogelijk wel hadden gedaan als ze er meer over hadden geweten. Verder zegt 6 procent wel eens iemand te hebben voorgedragen voor een lintje, 2 procent heeft iemand genomineerd als vrijwilliger van het jaar.

Figuur 5.5: Heeft uw wel eens iemand genomineerd als 'vrijwilliger van het jaar' of voorgedragen voor een koninklijke onderscheiding (lintje)? Meerdere antwoorden mogelijk.

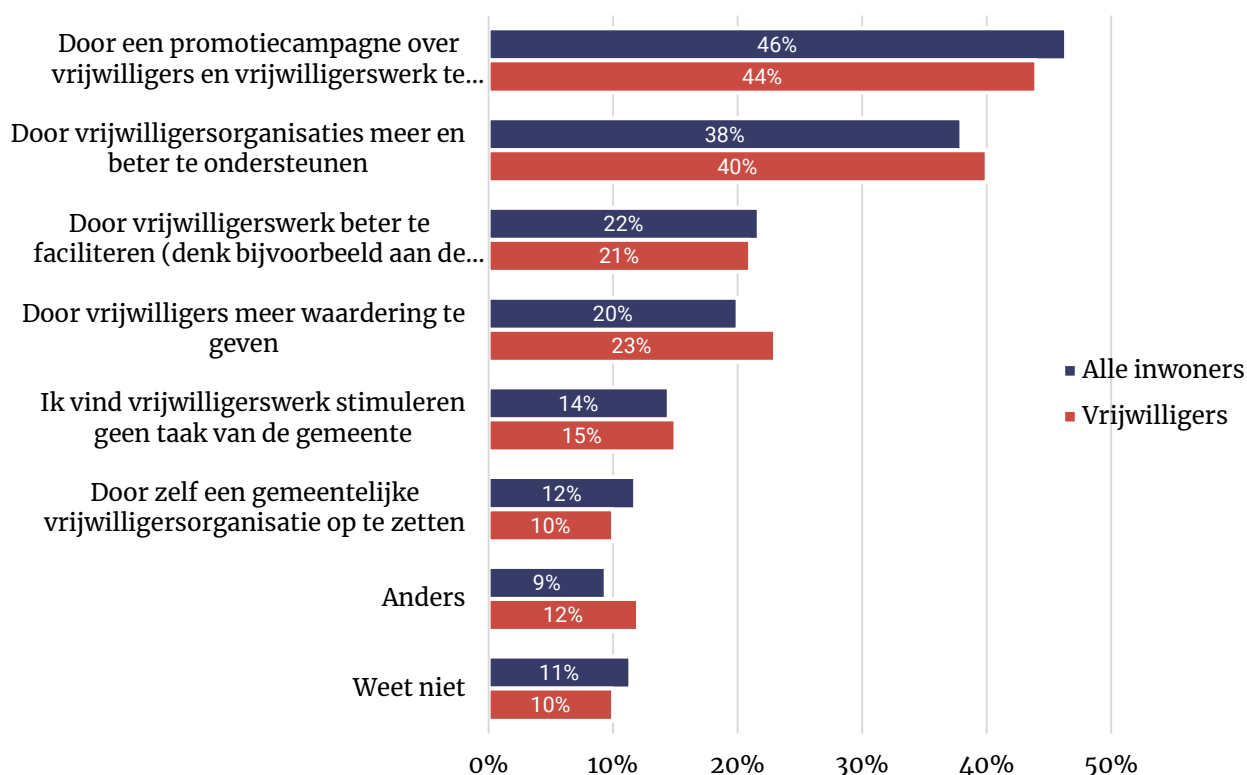

6 Tot slot

Het aandeel inwoners van Hilversum dat vrijwilligerswerk doet, ligt volgens de gemeente wat lager dan het landelijk gemiddelde. De gemeente zou graag zien dat dit aandeel hoger ligt. Tot slot legden we inwoners daarom de vraag voor hoe de gemeente dit volgens hen zou moeten aanpakken. Bijna de helft van de inwoners is voorstander van een promotiecampagne over vrijwilligers en vrijwilligerswerk. Verder vindt vier op de tien het een goed idee om vrijwilligersorganisaties meer en beter te ondersteunen. Een op de vijf adviseert om vrijwilligerswerk beter te faciliteren, en volgens een even grote groep zou aan vrijwilligers meer waardering moeten worden gegeven.

Zoals in de figuur te zien, is er geen opvallend verschil tussen de voorkeur van Hilversummers in het algemeen en inwoners die vrijwilligerswerk doen in het bijzonder.

Figuur 6.1: Hoe zou de gemeente dit volgens u moeten aanpakken? Meerdere antwoorden mogelijk.

Tot slot vroegen we of er nog andere dingen of opmerkingen waren die men kwijt wilde over de vrijwilligers in Hilversum. Daarop gaf men verschillende reacties:

“Dat is en blijft lastig , mensen moeten gemotiveerd zijn.”

“Maak het niet te moeilijk, laat mensen hun ding doen waar zij zelf blij van worden en anderen vervolgens inspireren.”

“Als de gemeente vrijwilligerswerk promoot roept ze vaak het beeld op dat je dat vooral doet om kosten voor de gemeente te besparen. De focus ligt dan verkeerd. Laat niet de gemeente de oproep doen maar de organisatie zelf.”

“Er moet een centraal punt zijn waar alle vrijwilligers activiteiten gecoördineerd worden wat betreft zoeken en aanbieden.”

“Nagaan wat de oorzaak is van het lagere aantal vrijwilligers in Hilversum.”

“Idee: Laat elke week een andere vrijwilliger van een vereniging 1x per week een column schrijven in de krant, laat haar of hem vertellen waarom het leuk is om je in te zetten voor een vereniging.”

“De gemeente heeft al heel erg veel taken op zijn bordje. Het is ook een taak van organisaties of verenigingen om vrijwilligers te zoeken.”

“Betaal vrijwilligers de wettelijk toegestane vergoeding. Ook dat is een vorm van erkenning van het belang dat je aan vrijwilligers hecht.”

“Ik merk dat in Hilversum zo veel geld is dat vrijwilligerswerk doen vaak wordt afgekocht (bardiensten draaien op de sportclub, fluiten bij wedstrijden etc). Dat is jammer, binding begint bij meedoen. Voor iedereen.”

“Zou meer doen aan bekendheid genereren voor diverse vrijwilligersorganisaties, met aansprekende verhalen.”

“De gemeente werkt vrijwilligerswerk meer tegen (met name op cultureel gebied) dan het faciliteert.”

“Geen taak van de gemeente, er zijn genoeg andere taken op te pakken!”

“Ik zie liever meer betaalde banen dan meer vrijwilligers. Blijf kritisch op wat vrijwilligerswerk is en wat eigenlijk gewoon een betaalde baan zou moeten zijn.”

“Vrijwillig? onbetaald werk bedoelen we er mee, ik hoop dat al het werk hier vrijwillig is. Maar ook onbetaald werk zou eigenlijk niet moeten hier in NL. er is geld genoeg.”

Contactgegevens

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
053 - 200 52 00
KVK-nummer 08198802
info@ioresearch.nl
www.ioresearch.nl

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020 - 308 48 00
info@ioresearch.nl
www.ioresearch.nl